

ԽՍՀՄ ՍՆՆդային արդյունաբերության Ժողկոմաս
Սանիտարական Սպասարկման Վարչության Հա-
յասանի բաժանմունք

ՀՐԱՄԱՆ № 490

ԽՍՀՄ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԺՈՂԿՈՄԱՏԻ
23 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1934 թ.

ԽՍՀՄ-ի Մասժողկոմասի ՍՆՆդային ար-
դյունաբերության ձեռնարկությունները
մաքելու յեվ այդ ձեռնարկություններում
մաքություն պահպանելու կանոններ

ՀՐԱՄԱՆ

ԽՍՀՄ-Ի ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ № 490

23 փետրվարի 1934 թ.

Քաղ. Մոսկվա

«Խ.Ս. Հ. Մ.-ի ՄԱՏԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ՄԱՆԳԼՆԵՐՆ ԵՐ-
ԴՅՈՒՆԱՐԻՈՒԹՅԱՆ ՁԵՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԱԳ-
ՐԵԼՈՒ ՅԵՎ ԸՅԴ ՁԵՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՄԱԳ-
ՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊԸՀՊԸՆԵԼՈՒ ՍԸՆԻՏԱՐԵԿԱՆ ԿԸՆՈՆՆԵ-
ՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ»:

1. Հաստատել և ԽՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի
Սննդարդյունաբերությունից բոլոր ձեռնարկու-
թյուններում գործադրությունից դնել սրան կից
«ԽՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի Սննդարդյունաբերու-
թյան ձեռնարկությունները մաքրելու և այդ
ձեռնարկություններում մաքրություն պահպա-
նելու սանիտարական կանոնները»:

Ստեփանավանի քրդործկոմի սպարան
Շրջիս Մ—№ 5972 Տիրամ 1500

Արդեւել մաքրող անձնակազմին ոգտադոր-
ծելու աշխատանքներում, վորոնք վոչ
մի կապ չունեն մաքրելու և մաքրություն պահ-
պանելու գործի հետ:

Նախագգուշացնել իՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի
Սննդարդյունաբերության ձեռնարկությունների
դիրեկտորներին, վոր մաքրող անձնակազմն ուրիշ
աշխատանքներում ոգտագործելու դեպքում նրանք
կյենթարկվեն պատասխանատվության:

3. Պարտավորեցնել ձեռնարկությունների
դիրեկտորներին՝

ա) Անմիջապես լրացնել ձեռնարկություն-
ների մաքրող անձնակազմը.

բ) Ձեռք բերել բավարար քանակով ին-
վենտար ու նյութեր՝ մաքրող անձնակազմի նոր-
մալ և անխափան աշխատանքն ապահովելու հա-
մար.

գ) Մանրագնին յշակել «այս կանոնները»
բանվորների մեջ՝ ցեխերում և բրիգադներում.

դ) Ստորագրությամբ «այս կանոնները» հայ-
տարարել ցեխերի պետերին, հերթափոխ վար-
պետներին, բրիգադիրներին, ճարտարապետ-
տեխնիկական և քիմիա—բակտերիոլոգիական
հսկողության աշխատողներին:

1-353494

4. Պարտավորեցնել իՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի
Սանիտարական Սպասարկման Գլխավոր Վար-
չությանը, Ճյուղային Գլխավոր Վարչություն-
ների և իՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի Տեխնիկական
պրոպագանդի բաժնի հետ, անհրաժեշտ քանա-
կությամբ տպագրել հիշյալ «կանոնները» և մա-
տակարարել բոլոր ձեռնարկություններին, յեւ-
նելով հետեյալ հաշվից՝ 10 որինակ խոշոր ձեռ-
նարկության և 5 որինակ՝ միջակին:

5. Պարտավորեցնել իՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի
Սանիտարական Սպասարկման Գլխավոր Վար-
չությանը վոչ ուշ, քան ապրիլ ամիսը կազմա-
կերպել սույն հրամանի կիրառման մասսայական
ստուգում:

ԻՍՀՄ-ի Մատժողկոմի ֆեդակալ՝ ՈՒՆՍԱՆՈՎ.

Հաստատում եմ
ԽՍՀՄ-ի Մատակարար-
ման Ժողովրդական կո-
միտարի անդակալ
Կ. ՈՒՆԱՆՈՎ
23 փետրվարի 1934 թ.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ ԽՍՀՄ-ի Մատ-
ոողկոմատի հրամանի № 490,
23 փետրվարի 1934 թ.

ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ
ԽԱՅՄ-Ի ՄԱՏԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ՍՆՆԴԱՐԴՅՈՒ-
ՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՄԱԲՐԵԼՈՒ ՅԵՎ ԱՅԴ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ-
ՆԵՐՈՒՄ ՄԱԲՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

1. ՄԱՔՐՄԱՆ (учора) ԿԱԶՄԱ-
ԿԵՐՊՈՒՄԸ

Սննդի յուրաքանչյուր ձեռնարկության մեջ
մաքրումը կատարվում է հատուկ նշանակա-
ծանշանակազմով, վորը կազմում է մաքրության
բրիգադ կամ ցեխ:

1. Մաքրման կազմակերպումը ղրվում է դե-
րեկտորի՝ մաքրության գծով ոգնականի վրա,
իսկ վորտեղ այդպիսին չկա՝ բրիգադիւրի կամ
մաքրության ցեխի վարիչի վրա: Մաքրմանը

հսկում է Մատոողկոմատի ձեռնարկությունների
սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը:

ԾԱՆՈԹ ՈՒԹՅՈՒՆ.— Սննդարդյունա-
բերության մեծ ձեռնարկություններում
դերեկտորի՝ մաքրության գծով ոգնականի
պաշտոնը սահմանվում է ԽՍՀՄ-ի Մատ-
ոողկոմատի, կամ նրա ճյուղային վիժա-
վոր գարչությունների հատուկ կարգա-
դրությամբ: Մաքրության ցեխեր ստեղծ-
վում են այն ձեռնարկություններում,
վորոնց բանվորների և ծառայողների
թիվը 500 և ավելին է: Մնացած ձեռ-
նարկություններում կազմակերպվում են
մաքրության բրիգադներ:

2. Կտրականապես արգելվում է մաքրող անձ-
նակազմի ոգտագործումը արտադրական կամ
այլ, մաքրման հետ կապ չունեցող աշխատանք-
ներում:

3. Մաքրող և մաքրություն պահպանող անձ-
նակազմին պատկանում են՝

- ա) հավաքարարուհիները, հավաքաբարները,
- բ) հատակ լվացողները,
- գ) հատակ մաքրողները,
- դ) ախտահանիչները,

- յ) դեզինսեկտորները,
- զ) դերատիրագատորները,
- է) սանիտարական գումակի աշխատողները,
- ը) բաղնիքների և ջրցանների սենյակում (ДУШЕВЫХ) աշխատողները,
- թ) հանրակացարանների աշխատողները,
- ժ) աղբահանները,
- ի) դռնապանները և այլն:

4. Արտադրական ամանեղենի ու ինվենտարի լվացողները, մեքենաների ու ապարատների յուղողները, մաքրողները և նման այլ կատեգորիայի պատկանող ոժանդակ արտադրական աշխատողները չեն հանդիսանում մաքրող անձնակազմի ու չեն կարող ոգտագործվել այդ նպատակների համար:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Ճաշարաններում մատուցողները համարվում են արտադրական աշխատողներ և մաքրման աշխատանքներում նրանց ոգտագործել չի կարելի:

5. ձեռնարկների մաքրումը կատարվում է արտադրության բնույթին և առանձնահատկության համապատասխան: Մաքրող անձնակազմի քանակը, նրա աշխատանքի կազմակերպումը յեվ

յուրաքանչյուր առանձին ձեռնարկություն մաքրելու կարգը սահմանում է սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը՝ դիրեկտորի ոգնականի, բրիգադրի, կամ մաքրության ցեխի վարիչի և արտադրական ցեխերի ու մասերի պետերի հետ միասին:

6. Մաքրող անձնակազմի աշխատանքը կազմակերպելիս բրիգադի ներսում պետք է պահպանվի աշխատանքի բաժանման սկզբունքը: Այսպես որինակ, հավաքարարների բրիգադում—աշխատողների մի մասը նշանակվում է բոլոր պահեղները լվանալու և մաքրելու համար, մյուս մասը՝ դռներն ու պատուհանները մաքրելու համար, յերրորդը՝ սանդուխքների վանդակներն ու բակը մաքրելու համար և այլն:

Խոշոր և միջակ ձեռնարկություններում մաքրումը պիտի կառարվի բրիգադային մեթոդով. փոքր ձեռնարկություններում բրիգադները կարող են փոխարինվել առանձին հավաքարարներով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Խոշոր և միջակ ձեռնարկությունների ցուցակը սահմանում են ճյուղային գլխավոր վարչությունները՝ ԽՕՀՄ-ի Մատթողկոմատի Սա-

նիտտրական Սպասարկման Գլխավոր
Վարչության հետ միասին:

7. Ձեռնարկությունների բոլոր ցեխերը, նրա
կազմի մեջ մտնող բոլոր շենքերը և բակի տա-
րածությունը բաժանվում են սանիտարական մա-
սերի, վորոնց մաքրման հաժար կցվում են մշտա-
կան բրիգադներ կամ առանձին հավաքարարներ:

Դրա համապատասխան սանիտարական մա-
սեր կարող են լինել որինակ՝ առանձին ցեխերը,
կամ բոլոր սանդուխդները, բոլոր պանեղները, բոլոր
դռներն ու պատուհանները, բակի զանազան մա-
սերը և այլն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Սանիտարա-տեխ-
նիկական տեսուչը, դիրեկտորի ոգնակա-
նի, մաքրության ցեխի վարիչի կամ բրի-
գադի ղեկավարի հետ միասին, յեղնելով արտա-
դրության ընույթից և առանձնահատկու-
թյուններից, սահմանում են սանիտարա-
կան մասերի քանակը, անհրաժեշտ հա-
վաքարարների բրիգադների քանակը և այդ
մասերն սպասարկելու համար առանձին
հավաքարարների անհրաժեշտ քանակը:
8. Հավաքարարների բրիգադները յենթարկ-
վում են դիրեկտորի՝ մաքրության գծով ոգնա-

կանին, իսկ այնտեղ, վորտեղ չկա այդպիսին՝
մաքրության ցեխի վարիչին կամ բրիգադի ղեկա-
վարին:

9. Արտադրական ցեխի պետը կամ հերթա-
պահ վարպետը սանիտարա—տեխնիկական տես-
չի հետ միասին սահմանում և մաքրության բրի-
գադի աշխատանքի կարգն իր ցեխում, բրիգա-
դին ցույց և տալիս մաքրման հերթականությու-
նը և հետևում նրա ընթացքին: Արտադրական
ցեխի պետը կամ հերթապահ վարպետը, մաքրու-
թյան անբավարար լինելու դեպքում իրավունք
ունեն խոտանելու կատարված մաքրումը: Նրանց
կողմից խոտանված մաքրումը նույն բրիգադի
միջոցով անմիջապես կատարվում և յերկրորդ
անգամ:

10. Մաքրելու ձևերի մասին մաքրող բրիգա-
դը հրահանգ մտանում և դիրեկտորի ոգնակա-
նից, բրիգադի ղեկից կամ մաքրության ցեխի վա-
րիչից՝ ձեռնարկության սանիտարա — տեխնի-
կական տեսչի ցուցմունքների համաձայն:

11. Յուրաքանչյուր ցեխի կամ մասի համար
մաքրելու ժամկետը սահմանում և սանիտարա-
տեխնիկական տեսուչը՝ յեղնելով արտադրու-
թյան պայմաններից:

12. Մի քանի հերթավորությամբ աշխատող

ձեռնարկությունները պետք է սպասարկվեն հերթափոխ մաքրող բրիգադներով, ըստ վորում մաքրելու համար պիտի ոգտագործվեն հերթափոխությունների ընդմիջումները, ճաշի ընդմիջումները, գիշերվա ժամերը և այլն:

● 13. Հավաքարարների յուրաքանչյուր բրիգադ կամ առանձին հավաքարարներ պետք է ունենան բավարար քանակի ծածկոցներ և այլ պարագաներ կամ նյութեր՝ մաքրելու ժամանակ սարքավորումը ծածկելու համար: Նրանք պետք է ունենան նաև մաքրելու համար անհրաժեշտ քանակությամբ սարքի՝ ստորև հիշված ինվենտար ու մաքրելու միջոցներ.

ա) հատուկ գույնով ներկած դույլեր:

բ) Խողանակներ և ավելներ:

գ) Փալասներ, մահուդի կտորներ, սպունգներ, մաշակներ, տոպրակներ, վոզնիկներ:

դ) Թիակներ, քերիչներ, յեղաններ, փոցխեր, բահեր:

յե) Ծածկոց— շապիկներ, յերեսորբիչներ:

զ) Հեշտ տեղափոխելի շլանգներ՝ ջրհան մեքենայով (с брандсбоями):

ե) Աղբարկղներ կամ սայլակներ, փոշի ծը-

ծող սարքավորում (пылесосы), հիդրոպուլտեր, սանդուխքներ, տարբեր չափի ձողեր:

ը) Ոճառ և քիմիական միջոցներ (շոլով, սոդա, չիստոյլ—աղաթթու, ամսիակ, նավթ և այլն):

14. Մաքրելու ամբողջ ինվենտարը, նյութերը և այլն պետք յեղած քանակով (վոչ պակաս, քան 3 ամսվա պաշար) պահվում են հատուկ շենքում և ծախսվում ձեռնարկության վարչության կողմից սահմանված կարգով: Աղաթթուն և այլ ուժեղ ազդող ախտահանիչ միջոցները պահվում են հատուկ պահարանում՝ փականքի տակ և ոգտագործվում սանտեսչի հսկողությամբ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Զուգարանները մաքրելու ինվենտարը պահվում է առանձին և նրա ոգտագործումը վորևե այլ նպատակի համար արգելվում է:

15. Ցեխերը մաքրելիս առատորեն պիտի գործադրել տաք ջուր, գոլորշի, թեփ, կավիճ, ավազ, զմռնիտ (наждак), ծեծած կարմիր աղյուս, յուղային կավեր և այլն:

16. Նյութերի գործածելու նորմաները և մաքրման համար գործադրվող քիմիական խառ-

ձեռնարկությունները պետք է սպասարկվեն հերթափոխ մաքրող բրիգադներով, ըստ վորում մաքրելու համար պիտի ոգտագործվեն հերթափոխությունների ընդմիջումները, ճաշի ընդմիջումները, գիշերվա ժամերը և այլն:

● 13. Հավաքարարների յուրաքանչյուր բրիգադ կամ առանձին հավաքարարներ պետք եռնանան բավարար քանակի ծածկոցներ և այլ պարագաներ կամ նյութեր՝ մաքրելու ժամանակ սարքավորումը ծածկելու համար. նրանք պետք է ունենան նաև մաքրելու համար անհրաժեշտ քանակությամբ սարքի՝ ստորև հիշված ինվենտար ու մաքրելու միջոցներ.

ա) հատուկ գույնով ներկած դույլեր:

բ) խոզանակներ և ավելներ:

գ) Փալասներ, մահուկի կտորներ, սպունգներ, մաշականեր, տոպրակներ, վոզնիկներ:

դ) Թիակներ, քերիչներ, յեղաններ, փոցխեր, բահեր:

յե) Ծածկոց—շապիկներ, յերեսարբիչներ:

զ) Հեշտ տեղափոխելի շլանգներ՝ ջրհան մեքենայով (с брандсбоями):

ե) Աղբարկղներ կամ սայլակներ, փոշի ծը-

ծող սարքավորում (пылесосы), հիդրոպուտեր, սանդուխքներ, տարբեր չափի ձողեր:

ը) Ոճառ և քիմիական միջոցներ (շշուղի, սոդա, չիստոյլ—աղաթթու, ամմիակ, նավթ և այլն):

14. Մաքրելու ամբողջ ինվենտարը, նյութերը և այլն պետք յեղած քանակով (վոչ պակաս, քան 3 ամսվա պաշար) պահվում են հատուկ շենքում և ծախսվում ձեռնարկության վարչության կողմից սահմանված կարգով: Աղաթթուն և այլ ուժեղ ազդող ախտահանիչ միջոցները պահվում են հատուկ պահարանում՝ փականքի տակ և ոգտագործվում սանտեսչի հսկողությամբ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Զուգարանները մաքրելու ինվենտարը պահվում ե առանձին և նրա ոգտագործումը վորևե այլ նպատակի համար արգելվում ե:

15. Ցեխերը մաքրելիս առատորեն պիտի գործադրել տաք ջուր, գուրջի, թեփ, կավիճ, ավազ, զմռնիտ (наждак), ծեծած կարմիր աղյուս, յուղային կավեր և այլն:

16. Նյութերի գործածելու նորմաները և մաքրման համար գործադրվող քիմիական խառ-

նորդներին գեղատունը տեղում սահմանում և սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը՝ ձեռնարկության վարչության (գլխավոր ճարտարապետ) հետ միասին:

2. ԲԱԿԻ ՄԱԲՐՈՒՄԸ

17. Ամառն ամեն որ բակը ջրում են և ավում որական վոչ պակաս, քան 2 անգամ: Բակը ջրելու համար պիտի կառուցված լինեն հատուկ ծորակներ և հարմարեցված լինեն տեղափոխվող շլանգներ: Նշված նպատակների համար թույլատրվում և ոգտագործել հրդեհային ծորակները և շլանգները՝ հրդեհային պաշտպանության համաձայնությամբ: Միաժամանակ ջրվում են և ծառատունկերը: Այն ձեռնարկությունները, վորոնք ջրմուղ չունեն, բակը ջրելու համար պետք և ունենան ջրի հատուկ տակառներ:

18. Ամեն որ ամբողջ աղբը բակից ու աղբարկղներից դուրս և տարվում, կամ սանիտարական տեսչի ցուցմունքներով այրվում և տեղում՝ հրդեհային պաշտպանության համաձայնությամբ: Բակի սահմաններում աղբը խարույկով այրելն արգելվում և (աղբարկղների ախտահանման մա-

սին տես 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 «Ախտահանման կանոններ» հրամանը):

Բակի սափորները (УРНЫ) մաքրում են վոչ պակաս, քան որական մեկ անգամ և ախտահանում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Աղբարկղների և բակի սափորների քանակը սահմանում և ձեռնարկության սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը:

19. Չմեղը բակի ձյունը կուտակվելու դեպքում սիստեմատիկորեն մաքրում են և ձեռնարկությունից դուրս տանում:

Բացի այդ, տարվա տաք յեղանակներն ըսկըսվելիս ձեռնարկության ամբողջ տերիտորիան պետք և մաքրել սառույցից, ձյունից և աղբից:

20. Պողոթն և միջակ ձեռնարկություններում պետք և կաղմակերպել սանիտարական հատուկ գումակ (ծածկված և ներսից թիթեղապատ)՝ մրնացորդները, աղբը և կեղտոտություններն անընդհատ դուրս տանելու համար (տես 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 «Գումակի ախտահանման» հրամանը):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Կտրուկ կերպով արգելվում և սանիտարական գումակի

նորդները գեղատունը տեղում սահմանում և սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը՝ ձեռնարկության վարչության (գլխավոր ճարտարապետ) հետ միասին:

2. ԲԱԿԻ ՄԱԲՐՈՒՄԸ

17. Ամառն ամեն որ բակը ջրում են և ավում որական վոչ պակաս, քան 2 անգամ: Բակը ջրելու համար պիտի կառուցված լինեն հատուկ ծորակներ և հարմարեցված լինեն տեղափոխվող շլանգներ: Նշված նպատակների համար թույլատրվում և ոգտագործել հրգեհային ծորակները և շլանգները՝ հրգեհային պաշտպանության համաձայնությամբ: Միաժամանակ ջրվում են և ծառատունկերը: Այն ձեռնարկությունները, վերոնք ջրմուղ չունեն, բակը ջրելու համար պետք և ունենան ջրի հատուկ տակառներ:

18. Ամեն որ ամբողջ աղբը բակից ու աղբարկղներից դուրս և տարվում, կամ սանիտարական տեսչի ցուցմունքներով այրվում և տեղում՝ հրգեհային պաշտպանության համաձայնությամբ: Բակի սահմաններում աղբը խարույկով այրելն արգելվում և (աղբարկղների ախտահանման մա-

սին տես 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 «Ախտահանման կանոններ» հրամանը):

Բակի սափորները (УРНЫ) մաքրում են վոչ պակաս, քան որական մեկ անգամ և ախտահանում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Աղբարկղների և բակի սափորների քանակը սահմանում և ձեռնարկության սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը:

19. Ձմեռը բակի ձյունը կուտակվելու դեպքում սիստեմատիկորեն մաքրում են և ձեռնարկությունից դուրս տանում:

Բացի այդ, տարվա տաք յեղանակներն ըսկրսվելիս ձեռնարկության ամբողջ տերիտորիան պետք և մաքրել սառույցից, ձյունից և աղբից:

20. Պողոթ և միջակ ձեռնարկություններում պետք և կազմակերպել սանիտարական հատուկ գումակ (ծածկված և ներսից թիթեղապատ)՝ մրնացորդները, աղբը և կեղտոտություններն անընդհատ դուրս տանելու համար (տես 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 «Գումակի ախտահանման» հրամանը):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Կարուկ կերպով արգելվում և սանիտարական գումակի

ողտագործումը՝ հումուլթ, կիսաֆարբի-
կատնիք կամ պատրաստի մթերք տեղա-
փոխելու համար:

21. Փոքր ձեռնարկություններում միացորդ-
ներն ու կեղտոտություններն ամեն անգամ
գուրս տանելուց հետո գումակը ախտահանում
են ախտահանման կանոնների համաձայն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Չմաքրած ու
չախտահանված գումակով արգելվում է
հումուլթ, կիսաֆարբիկատնիք և պատ-
րաստի մթերքներ տեղափոխելը:

22. Բակի տերիտորիայի վրա գտնվող և ոգ-
տագործման համար պիտանի արտադրական տա-
րան պիտի դարսել ծածկի տակ՝ կույտերով, 3
մետրից վոչ բարձր, կույտերի միջև թողնելով
0,7 մետրից վոչ պակաս տարածություն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Վերանորոգման
յենթակա տարան նույնպես դարսվում է
ծածկի տակ՝ առանձին կույտերով:

23. Արգելվում է ձեռնարկության տերիտո-
րիայի վրա պահել անպետք տարա, գոմաղբ, ջար-
դոտած ապակի, խոտանված թիթեղյա տուփեր,
թղթի կտորատանք, այրված ածուխի միացորդ-
ներ, մոխիր և արտադրության այլ միացորդ-
ներ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Ձեռնարկության
տերիտորիայի վրա ճահճոտ տեղեր ու-
նենալու դեպքում խալամը (ШЛАК)
ողտագործել նրանց լցնելու և պնդացնե-
լու համար:

24. Շինանյութերը պետք է պահվեն կանո-
նավոր կերպով դարսված կույտերով:

25. Բակի գուգարաններն ամեն օր (օրական
2 անգամից վոչ պակաս) պետք է մաքրել նը-
րանցում պահվող հատուկ թիերով և ավելներով,
վորից հետո ախտահանել ծծմբակարբոլ-
յան խառնուրդով կամ քլորային կրով: Վոտա-
տեղերը լցվում են քլորային կրով: Ամեն ան-
գամ աշխատանքն ավարտելուց հետո թիակներն
ու ավելներն ախտահանվում են նույն ախտա-
հանիչ միջոցներով: Կոյուղային կոլեկտորները,
աղբաջրերի առվակները և այլն մաքրվում են
սանիտարա — տեխնիկական տեսչի սահմանած
ժամկետներում:

3. ՀՈՒՄՈՒՅԹԱՅԻՆ ՀԻԱՊԱՐԱԿՆԵՐԻ, ԵՍ- ՏԱԿԱԴՆԵՐԻ, ԴԵՊԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԸ ՏԱՆՈՂ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ, ԳՈՒՄԱԿԻ ՅԵՎ ԱՅԼՆԻ ՄԱԲՐՈՒՄԸ

26. Ամեն ուր աշխատանքն ավարտելուց հե-
տո՝ հուժուլթային հրապարակները, եստակադ-
ներն ու դեպի ձեռնարկութիւնը տանող ճանա-
պարհները պետք է խնամքով մաքրել, ջրով չը-
վանալ և սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պա-
հանջով, ախտահանման նպատակով գիշերը փը-
ռել կրի բարակ շերտ կամ կրաջուր շաղ տալ:

27. Ամեն ուր առավոտյան, մինչև հուժուլթի
ստանալը, հուժուլթի հրապարակը և եստակադ-
ները խնամքով պետք է մաքրել գիշերվա ըն-
թացքում նստած փոշուց և կրից (յիթե ախտա-
հանվել են) և ջրով մաքուր լվանալ:

28. Ամառը հուժուլթի փոշուց պաշտպանելու
համար, հուժուլթի հրապարակին կամ եստակա-
դին կից տարածութեան վրա (շատ հուժուլթ
տեղափոխելու ժամանակ) սխտեմատիկաբար
ջուր շաղ տալ՝ այդ նպատակին հարմարեցված
շլանգներով կամ ցնցուղներով:

18

29. Հուժուլթային հրապարակում և եստակադ-
վրա արգելվում է պահել բանջարեղենի և այլ
մնացորդներ, փչացած հուժուլթ, դատարկ տարա
և այլն:

ԾԱՆՈթՈՒԹՅՈՒՆ.— Բանջարեղենի ու
պտղի մզվածքը, ուտելային վոսկորները
և այլն պահվում են փակ, ներսից թի-
թեղապատ հատուկ արկղների մեջ 6 ժա-
մից վոչ ավելի: Այդ արկղներն ախտա-
հանվում են սանիտարա—տեխնիկական
տեսչի ցուցմունքով:

30. Բոլոր մնացորդները և անպետք հուժուլթն
ամեն ուր պետք է տեղափոխվեն վարչութեան և
սանիտարա—տեխնիկական տեսչի ցույց տված
տեղը:

31. Գործարանային գումակը, վորը զբաղված է
տարայով պատրաստի մթերք, ինչպես նաև տա-
րայով հուժուլթ (բացի թարմ բանջարեղենից)
փոխադրելու աշխատանքով, վեցորչակում մեկ
անգամից վոչ պակաս, իսկ անհրաժեշտութեան
դեպքում ավելի հաճախ, պետք է յենթարկվի
կանոնավոր մաքրման:

Այն գումակը, վորը փոխադրում է առանց
տարայի հուժուլթ և պատրաստի մթերք (միս,

3. ՀՈՒՄՈՒՅԹԱՅԻՆ ՀԻՄՊԱՐԱԿՆԵՐԻ, ԵՍ- ՏԱԿԱԴՆԵՐԻ, ԴԵՊԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԸ ՏԱՆՈՂ ՔԱՆԱԴԱՐՅՆԵՐԻ, ԳՈՒՄԱԿԻ ՅԵՎ ԱՅԼՆԻ ՄԱՔՐՈՒՄԸ

26. Ամեն որ աշխատանքն ավարտելուց հե-
տո՝ հումուլթային հրապարակները, եստակադ-
ներն ու դեպի ձեռնարկութիւնը տանող ճանա-
պարհները պետք է խնամքով մաքրել, ջրով լը-
վանալ և սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պա-
հանջով, ախտահանման նպատակով գիշերը փը-
ռել կրի բարակ շերտ կամ կրաջուր շաղ տալ:

27. Ամեն որ առավոտյան, մինչև հումուլթի
ստանալը, հումուլթի հրապարակը և եստակադ-
ները խնամքով պետք է մաքրել գիշերվա ըն-
թացքում նստած փոշուց և կրից (յեթե ախտա-
հանվել են) և ջրով մաքուր լվանալ:

28. Ամառը հումուլթը փոշուց պաշտպանելու
համար, հումուլթի հրապարակին կամ եստակա-
դին կից տարածութեան վրա (շատ հումուլթ
տեղափոխելու ժամանակ) սիստեմատիկաբար
ջուր շփո տալ՝ այդ նպատակին հարմարեցված
շրանդներով կամ ցնցուղներով:

29. Հումուլթային հրապարակում և եստակադի
վրա արգելվում է պահել բանջարեղենի և այլ
մնացորդներ, փչացած հումուլթ, դատարկ տարա
և այլն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Բանջարեղենի ու
պտղի մզվածքը, ուտելային վոսկորները
և այլն պահվում են փակ, ներսից թի-
թեղապատ հատուկ արկղների մեջ 6 ժա-
մից վոչ ավելի: Այդ արկղներն ախտա-
հանվում են սանիտարա—տեխնիկական
տեսչի ցուցմունքով:

30. Բոլոր մնացորդները և անպետք հումուլթն
ամեն որ պետք է տեղափոխվեն վարչութեան և
սանիտարա—տեխնիկական տեսչի ցույց տված
տեղը:

31. Գործարանային գումակը, վորը զբաղված է
տարայով պատրաստի մթերք, ինչպես նաև տա-
րայով հումուլթ (բացի թարմ բանջարեղենից)
փոխադրելու թշխատանքով, վեցորյակում մեկ
անգամից վոչ պակաս, իսկ անհրաժեշտութեան
դեպքում ավելի հաճախ, պետք է յենթարկվի
կանոնավոր մաքրման:

Այն գումակը, վորը փոխադրում է առանց
տարայի հումուլթ և պատրաստի մթերք (միս,

յերշիկ) կամ տարայով բանջարեղեն և այլն, պետք է ամեն որ խնամքով մաքրել և համաձայն սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջի՝ լվանալ ջրով, գոլորշիով կամ ախտահանել (տես 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 հրամանը)։

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Մսի, ձկան, պահածոյի, կաթի և արդյունաբերության այլ ճյուղերի ձեռնարկություններում, ինչպես նաև սառցարաններում գումակը պետք է լվանալ ասֆալտած կամ ցեմենտած հատուկ հրապարակների վրա, վորոնք պետք է ունենան աղբաջրի առվակներ, սառ ու տաք ջրի շլանգներ (այնտեղ, վորտեղ կա ջրմուղ և շոգու ուժ մատակարարող տնտեսություն)։

32. Ձեռնարկության տերիտորիայի վրա արգելվում է ունենալ գոմ, խոզանոց, ճագարանոց, շան բուն, թռչնոց և այլն։ Այնտեղ, վորտեղ կան վերոհիշյալ շենքերը, նախքան ձեռնարկության տերիտորիայից նրանց հեռացնելն ամեն որ պետք է մաքրվեն՝ նրանց սպասարկող անձնակազմի կողմից, ըստ վորում այդ շենքերի սալահատակած, ասֆալտած կամ ցեմենտած մասերը պետք է ջրով մաքուր լվանալ և ախտահանել

համաձայն ախտահանման կանոնների։

Կտրուկ կերպով արգելվում է այդ շենքերում աղբ ու աթար պահելը կամ անասուններին լողացնելու համար տաշտ ու չաներ կառուցել։

4. ԾԵՆԳԵՐԻ ՄԱՔՐՈՒՄԸ

33. Ցանցերը, հատակ մաքրելու շորերը յեղվոտքերը մաքրելու այլ հարմարությունները դուրս են բերում բակ և կեղտից ու փոշուց մաքրում սանիտարա—տեխնիկական տեսչի ցույց տված տեղերում։

Ցանցերն ու հատակ մաքրելու շորերն արգելվում է մաքրել ցեխերում, սանդուխքների վրա և միջանցքներում։

34. Սանդուխքային վանդակների ճաղաչարքերը խնամքով մաքրում են խոնավ շորով յեղվորացվում, դրանից հետո աստիճաններն ավելում ու լվանում են սանիտարա—տեխնիկական տեսչի վորոշած ժամկետներին, սակայն յուրաքանչյուր հերթափոխությանը մեկ անգամից վոչ պակաս։

35. Ներցեխային բոլոր դռներն ամեն որ լվանում են տաք ջրով, ոճառով ու շշուրկով յեղվորացվում։ Առանձնահատուկ խնամքով լվացվում

Քն դռներին բռնակներին շոշափման տեղերը, բռնակները և սովորաբար վտարով կեղտոտվող դռների ներքին մասերը:

Գրախ դռները լվացվում են հարկ յեղած դեպքում, սակայն տառնորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս:

36. Գույնը նետած դռները պարբերաբար ներկում են՝ շուտ չորացող ներկերով: Վորոշ ցեխերում (մսի, յերշիկի, պահածոյի և այլ արտադրությունների) մաքրությունն ավելի լավ պահպանելու համար, սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով դռները պատում են ցինկած ֆիթերով:

37. Հատակները մաքրում են ամեն ուր, ըստ վորում նախապես մաքրում են խոնավ շորով, հետո լվանում են ջրով և չորացվում: Անհրաժեշտության դեպքում հատակների ցեխը մաքրում են քերիչներով:

Յուզոտ, կաշուն, սայթաքուն (նայած արտադրության պայմաններին) հատակները լվանում են տաք ջրով, ոճառով, շշուրկով—որական մի քանի անգամ՝ յեղնելով արտադրության բնույթից և առանձնահատկություններից: Այդ աշխատանքը կատարվում է սանիտարա—տեխնիկա-

կան տեսչի և ցեխի վարչության կողմից սահմանված ժամանակում:

38. Թքամաններն ու ցեխերում գտնվող սափորները (УРНЫ) լվանում են ամեն ուր և արտահանվում 3 տոկոսյա կարբոլյան լուծույթով:

39. Մթերքների ֆագոցողների համար գործածվող արկղները—սանիտարական խոտան—լցվելու դեպքում ամեն ուր դատարկում են, վորից հետո լվանում են շշուրկախառն տաք ջրով կամ ուժեղ գոլորշիով:

40. Ներգործարանային զուգարանները, սանդուխներն ու աղբաջրերի առվակներն ամեն ուր խնամքով մաքրում են, լվանում տաք ջրով, վորից հետո ախտահանման կանոնների համաձայն ախտահանում են:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Զուգարանները կոյուղին և այլ սարքավորումը մաքրելու համար նշանակվում է մաքրող հատուկ բրիգադ:

41. Վտտատեղերն ու պիսուարների տակի թասերը մաքրում և ախտահանում են 5 տոկոսյա բյուրեղային կարբոլյան թթվի լուծույթով և ջրով լվանում, իսկ թասերը լցվում են թարմ թեփով յուրաքանչյուր հերթափոխությանը մեկ

անգամ, և ավելի հաճախ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով:

Զուգարանների դռները, պանելները և ջրմուգու արմատուրան ամեն որ լվանում են տաք ջրով և ոճառով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Զուգարաններում պանելները պետք է ներկված լինեն յուզաներով:

42. Պիսուարների և ունիտազների միզաթիվային աղերի նստվածքները մաքրում են աղաթերթիով, վորից հետո լվանում ջրով:

43. Զուգարանների պատերը, անկախ տարվա ժամանակից, կեղտոտվելու դեպքում սպիտակացվում կամ ներկվում են, ամեն անգամ համաձայն սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջի:

44. Յուզաներով ներկած բոլոր պանելներն ամեն որ մաքրում են ոճառի և շշորկի լուծույթի մեջ թրջած շորով: Բացի այդ, վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս, այդ պանելները լվանում են տաք ջրով և չորացվում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Սոսնձային պանելները ներկվում են տարեկան 4 անգամից վոչ պակաս: Նրանց վրա կեղտոտ բծեր հայտաբերելու դեպքում, այդ

բծերն անպայման սպիտակացվում են կամ նորից ներկվում, անկախ տարվա ժամանակից, համաձայն սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջի:

45. Պատուհանի ապակիներն ու շրջանակները (ներսի) լվանում են և մաքրում յուրաքանչյուր վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով: Ապակիների մաքրումը կատարվում է հետևյալ կերպ. նախապես նրանց թրջում են քիմիական նյութով, իսկ հետո մաքրում և չորացնում: Պատուհանների շրջանակների միջի տարածույթյունը խնամքով մաքրում են փոշուց և սարգոստայնից: Պատուհանների շրջանակները ներկում են տարեկան մեկ անգամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով:

Պատուհանների դռի կողմը լվանում և մաքրում են տարեկան յերկու անգամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ յերբ այդ պահանջում է սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Արգելվում է շրջանակների միջև և պատուհանների վրա վորևե առարկա կամ անձնական իր դնել, կամ պատուհանների վանդակ-

ների վրա փալատներ չորացնել և այլն:
46. Կտրուկ կերպով արգելվում և ջարդված ապակիների փոխարեն դնել ֆաներա, խավաքարտ և այլն: Զարդված ապակիներն անմիջապես փոխարինվում են նորերով:

47. Բոլոր արտադրական և ոժանդակ շենքերի սպիտակացումը կատարվում և տարեկան 2 անգամից վոչ պակաս, ըստ վորում առաստաղները, պատերն ու անկյունները՝ նրանց վրա կեղտոտ բծեր լինելու դեպքում, սպիտակացվում են ավելի հաճախ, ամեն անգամ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով—անկախ տարվա ժամանակից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Դրսի սպիտակացումը կամ շենքի ներկելը, ինչպես նաև տանիքների վերանորոգումն ու ներկելը կատարվում է տարեկան մեկ անգամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով:

48. Բորբոսով ծածկված պատերը, առաստաղներն ու անկյունները մինչև սպիտակացումը նախապես լվանում են 3 տոկոսյա պղնձի կամ յերկաթի արջասպի լուծույթով:

49. Պատերի և առաստաղների այն մասերը,

վորոնք ծածկված են լինում մնալուն կեղտի բծերով, նորից սվաղում, հետո սպիտակացնում կամ ներկում են՝ չսպասելով ընդհանուր վերանորոգմանը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Բոլոր խոշոր և միջակ սննդային ձեռնարկություններում պիտի լինի ներկարարի մշտական հաստիքային պաշտոն. ներկարարը պիտի լինի մաքրության ցեխի կամ բրիզգոլի կաղժում:

50. Սվաղը թափած բոլոր տեղերը անմիջապես պիտի նորից սվաղել, սպիտակացնել ու ներկել, անկախ տարվա ժամանակից, չսպասելով ընդհանուր վերանորոգման:

51. Առաստաղները, պատերն ու անկյունները փոշուց և սարդոսառյանից մաքրում են հատուկ հորմարեցրած փափուկ խողանակներով, ջնջոցով և այլն վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Կեղտոտելուց խուսափելու համար, մինչև մաքրելը, ամբողջ մթերքն ու սարքավորումը պիտի ծածկել համապատասխան ծածկոցներով ու բրեզինտներով:

52. Կենցաղային սպասարկության շենքերը (ջրցանների սենյակ (ДУШ), հանդերձարան, ծրխարան, բուֆետ, վարսավիրանոց և այլն) մաքրում են ամեն օր՝ սույն կանոնների և Մատ-ժողկոմատի 1933 թ. նոյեմբերի 1-ի № 1799 հրամանի հիման վրա:

5. ՍԱՐԲԱՎՈՐՄԱՆ, ԻՆՎԵՆՏԱՐԻ, ԱՐՄԱ-ՏՈՒՐԻ, ՅԵՒԱՅԻՆ ԳՈՒՄԱԿԻ ՅԵՎ ԱՅԼՆԻ ՄԱԲՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

53. Ներցեխային սարքավորումն ու ինվենտարը, վորոնք տեխնոլոգիական պրոցեսի ընթացքում շփվում են հումուլթի, կիսաֆաբրիկատների կամ պատրաստի մթերքի հետ, յենթա-կա յեն մաքրման, նայած ինչ նյութերից են նըրանք պատրաստված և ինչ բնույթ ունի վերա-մշակվող մթերքը:

ա) Փայտի, մարմարի, քարի, ցեմենտի և այլն բոլոր սարքավորումը (մսի, ձկան և արդյունաբերական այլ ճյուղերում) աշխատանքից անմիջապես հետո, յուրաքանչյուր հերթավո-խությանը նախապես լվանում են տաք կամ քլորացրած ջրով (ըստ սանիտարական տեսչի ցուցմունքի), հետո ոճառի կամ ոճառի ու շշուղ-կի լուծույթով խնամքով մաքրում են մթերքի մնացորդներից (մանավանդ ճեղքվածքային տա-

րածությունները), ապա մաքուր վողողում, լըվանում գոլորշիով և սրբում մաքուր շորով: Սա-նիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով փայ-տի սարքավորումը ռանգվում է, իսկ ճեղքվածք-քային տարածությունները լցվում՝ անկախ տար-վա յեղանակից և սարքավորման ու ինվենտա-րի ընդհանուր վերանորոգման ժամանակից:

բ) Մետաղյա սարքավորումը (պողպատի, յերկաթի, շուգունի, պղնձի, կլայեկած, վոչ կլա-յեկած, եմալած, վոչ եմալած և այլն) աշխատան-քից անմիջապես հետո լվանում են անպայման տաք ջրով և շշուղի լուծույթով, գոլորշիով շը-փում ու չորացնում: Պղնձյա մասերը մաքրում են մինչ փայլելը և անպայման չորացնում: Կլա-յեկած մասերի կլայեկը մաշվելու դեպքում նորից են կլայեկում, և ավելի հաճախ՝ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի պահանջով, անկախ նըրա-նից թե քանի անգամ է կլայեկվել:

54. Սարքավորումը, ինվենտարը, ներցեխա-յին գումակն ու կոնվեյերային տրանսպոր-տյորները և այլն, ներկվում են տարեկան 3 ան-գամից վոչ պակաս, և ավելի հաճախ՝ սանիտա-րա—տեխնիկական տեսչի պահանջով, անկախ տարվա ժամանակից:

ա) Յերկաթի և փայտի մասերը ներկվում են անպայման բաց գույնով, վորը չի քողար-կում կեղտն ու բծերը:

բ) Արտադրության պրոցեսում տաքացող

մեքենաների մասերը ծածկում են հրակայուն լաքով:

Արգելվում է ներկել մեքենաների և դադգյահների ներսի մասերը, փորոնք անմիջականորեն շփվում են հումուլթի, կիսաֆաբրիկատների և պատրաստի մթերքների հետ:

55. Մեխանիզմների և ապարատների դադգյահների բոլոր ներսի մասերը, նալած ինչ չափով են նրանք կեղտոտվել, յենթարկվում են հատուկ մաքրման՝ ըստ սանիտարա—տեխնիկական տեսչի և վարչության ցուցմունքի:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Արգելվում է մեքենաները, դադգյահները և այլն մաքրել և լվանալ ալյուրիոի նյութերով, փորոնք կարող են փչացնել մեքենաները կամ փչացնել մթերքը, դարձնելով այն սննդի գործածության համար վտանգավոր (ծծմբա—աղաթթու և այլն):

56. Մեքենաների, դադգյահների և այլ սարքավորման մաքրումը կատարում են նրանց վրա աշխատող բանվորներն ամեն մի հերթափոխության աշխատանքը վերջացնելուց անմիջապես հետո՝ ցեխային վարչության և սանիտարա—տեխնիկական տեսչի ընդհանուր հսկողության տակ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Մեքենաների, դադգյահների և այլ սարքավորման մաքրման մասին մանրամասն ցուցմունքներ տրը-

վում են գլխավոր վարչությունների կամ տրեստների կողմից, համաձայնեցնելով այն ԽՍՀՄ-ի Մատոցկոմատի Սանիտարական Սպասարկման Գլխավոր Վարչության հետ:

57. Յուրաքանչյուր հերթափոխություն պարտավոր է մյուս հերթափոխին իր մեքենաներն ու բանվորական տեղը հանձնել մաքուր դրությամբ:

58. Ավտոկլավներ ունեցող բոլոր հիմնարկներում, վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս, ավտոկլավում տեղավորվող սարքավորման ու ինվենտարի բոլոր մանր իրերը, նաև սանհագուստը և ծածկոցները յերկու ժամվա ընթացքում պետք է ստերիլիզացիայի յենթարկվեն 115—120 ջերմաստիճանում, ըստ վորում ստերիլիզացիայի յենթարկվող բոլոր իրերը նախապես լվացված պիտի լինեն:

Իրերի ընտրությունը և ստերիլիզացիայի հսկողությունը գլխավորում են սանիտարա—տեխնիկական տեսուչն ու հիմնարկի գլխավոր ճարտարապետը:

59. Ուղափոխման կամերաները և խողովակները մաքրում են վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս՝ խոնավ ձեփով, հատկապես հարմարեցրած խողանակներով և շորերով: Ուղափոխման կամերա-

ներում արգելում է այլ իրեր պահելը:

60. Ելեկտրական լամպերը, շտեպսները, ելեկտրական արձատուրան և այլն, մաքրում են տասնորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս:

61. Ներցեխային կշեռքները, վորոնց վրա կշռում են հումուլթը, կիսաֆարերիկատները և պատրաստի մթերքները, սխտեմատիկորեն ներկվում են, իսկ կշեռքի տակի տարածութիւնը ծածկում են ցինկյա թիթեղով:

62. Յեխերում աշխատող գումակը մաքրում և սանառողջապահական դրության մեջ են դնում՝ տաք ջրով, ոճառով և շշուրկով լվանալու միջոցով, վորից հետո մաքուր ջրով անպայման նորից լվանում են ու չորացնում:

63. Արգելվում է ցեխային գումակը, վորն ուտիլային մնացորդներ է տեղափոխում, վորեմէ այլ նպատակի համար ոգտադործել: Ուտիլային մնացորդներ տեղափոխող գումակը պիտի ներկված լինի մնացած ներցեխային գումակից տարբերող գույնով, գումակն ամեն ուր պիտի գորլորշիով լվանալ և ախտահանել:

64. Գործարանային բոլոր վերելակներն (лифты) ու ապրանքային վերահանները (подъёмники) պետք է ամեն ուր մաքրել, տաք ջրով լվանալ ու չորացնել:

Վերելակների, վերահանների, տրանսմիսիայի

և այլնի ցանցային ու այլ պաշտպանիչ սարքավորումները մաքրում են հատուկ խողանակներով՝ խոնավ ձեւով, վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս:

65. Ներցեխային բոլոր խողովակաշարքերը (ջրմուղային, կոյուղային, գորլորշու, գազի և այլն) ներկում են համապատասխան գույներով, ըստ վորում տաք խողովակաշարքերն անպայման կարմիր գույնով (այրվածքի նախազգուշացում):

Ժանգոտած և կեղտոտած խողովակաշարքերի մաքրումն ու ներկելը կատարվում է սանիտարա-տեխնիկական տեսչի պահանջով՝ անկախ տարվա ժամանակից:

66. Խողովակաշարքերի մաքրումը կատարվում է խոնավ ձեւով, սրբելով նրանցից փոշին՝ հատկապես հարմարեցրած խողանակներով կամ շորով: Խողովակաշարքերի մոտ կեղտոտված պատերը սպիտակացվում են, յերբ այդ անհրաժեշտ է լինում:

67. Սառցարաններում և սառցային կամերաներում գտնվող խողովակաշարքերը, վորոնք ծածկված են ձյան բուռնտակներով», ինչպես նաև կաթնամթերքների, տոմատի և այլ արտադրությունների խողովակաշարքերը մաքրում են այն ժամկետներին ու այն միջոցներով, վոր սահմանում են սանիտարա-տեխնիկական տեսուչն

ու հիմնարկի գլխավոր ճարտարապետը:

68. Ստացային կամերաների դռների վարագույրները լվանում են ամսական մեկ անգամից վոչ պակաս՝ շշուկով յեփացնելու միջոցով:

69. Զնուցման գլխավոր գիծը (նաղիատորներ) ամեն որ սրբում են խոնավ ձեփով: Ռադիատորների հետևի տարածությունները սխտեմատիկաբար, սակայն վեցորյակում մեկ անգամից վոչ պակաս, մաքրում են փոշուց, սարդոստայնից ու աղբից և ըստ կարիքի սպիտակացվում են կամ ներկվում: Ռադիատորների վրա արգելվում է այլ իրեր դնել, ինչպես և նրանց վրա հասակ մաքրելու շորեր, թաղիք, փոտնամաններ և այլն չորացնել:

70. Ռադիատորները ներկվում են ամեն տարի հիմնարկի ընդհանուր վերանորոգման ժամանակ:

71. Աշխատանքը վերջանալուց և մաքրումն ավարտելուց հետո բոլոր մեքենաները, դադգյահները և այլ սարքավորումը պիտի ծածկվեն մաքուր ծածկոցներով, բրեզենտներով և այլն:

6. ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ

72. Յուրաքանչյուր հերթափոխության աշխատանքն սկսվելուց առաջ բոլոր մեքենաները, դադգյահները և այլ սարքավորումը 5 րոպեյի ընթացքում ցեխում գոյություն ունեցող հատուկ ազդանշանով դատարկ շարժվեցի յեն գցում, վորի ընթացքում կատարվում է նրանց սանիտարական առողջապահական վիճակի հսկիչ ստու-

գումը: Հենց այդ ժամանակ ել, յեթե անհրաժեշտ է՝ նրանց լվանում են, սրբում, գոլորչի յեն տալիս և ստուգում մնացած իրերի ու ինվենտարի սանիտարական, ինչպես նաև բանվորների անձնական առողջական դրությունը: Ստուգումը կատարում է ցեխի պետը, հասարակական կամ սանիտարա-տեխնիկական տեսուչը: Այդ ստուգումը կոչվում է «սանիտարական ստուգում»:

73. Սանիտարական ստուգման ամենօրյա արդյունքները ցեխի վարչությունը՝ հասարակական կամ սանիտարա-տեխնիկական տեսչի հետ մեկտեղ նշում են ցեխի սանիտարական մատյանում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Ցեխի սանիտարական մատյան վարելու ձևին ու հրահանգը սահմանում է խՍՀՄ-ի Մատոողկոմատի Սանիտարական Սպասարկման Գլխավոր Վարչությունը:

74. Սանիտարական ստուգումն անհրաժեշտ է խՍՀՄ-ի Մատոողկոմատի բոլոր խոշոր և միջակ ձեռնարկությունների համար:

7. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

75. Ցեխի ամբողջ աշխատանքի ընթացքում ցեխերի և բանվորական տեղի մաքուր պահելու պարտականությունն ընկնում է բանվորների և բրիգադիրների վրա: Ցեխի մաքուր պահելու հա-

մար պատասխանատու յե ցիւի պետը: Ձեռնարկութեան դիրեկտորն ու գլխավոր ճարտարապետը պատասխանատու յեն ամբողջ գործարանի սանիտարական—առողջապահական վիճակի համար: Դիրեկտորը պարտավոր և ձեռնարկութեանը լրիվ չափով ապահովել մաքրող անձնակազմով և մաքրման բոլոր միջոցներով:

76. Դիրեկտորի՝ մաքրութեան գծով ոգնականը, մաքրութեան ցիւի վարիչը կամ մաքրութեան բրիգադիրը պատասխանատու յեն իրենց բրիգադների կամ առանձին հավաքարարների կատարած մ ա ջ ը մ ա ն վ ո Ր ա կ ի, մաքրման սույն կանոններ իր ժամանակին և ձիշտ կատարելու, ինչպես և մաքրման բրիգադներում յեղած կարգապահութեան համար:

77. Մնացորդները, աղբն ու կեղտն իր ժամանակին դուրս չտանելու համար առանձնապես պատասխանատու յեն ձեռնարկութեան դիրեկտորը, գույքակի վարիչը կամ տնտեսվարը:

78. ԽՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի ձեռնարկութեան սանիտարա—տեխնիկական տեսուչը պատասխանատու յե՝

ա) Հիմնարկի դիրեկտորի հետ հավասար չափով՝ հիմնարկի առողջապահական վիճակի համար:

բ) Սույն կանոններն արտադրութեան մեջ կատարելու համար յեվ

գ) Սրանց իրականացման միջոցներ

ձեռք առնելու համար:

Սույն կանոնները խախտող հանցավորներն հեռացվում են արտադրութունից կամ յենթարկվում են վարչական ու քրեական պատասխանատվութեան:

ԽՍՀՄ-ի Մատժողկոմատի Սանիտարական Սպասարկման Դիւան վարչության պես՝ ՏՈՄՊՍ.ԿՈՎ.

10

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0977537

7 ДЕК 1936 758

1
3534

**Санитарные правила произ-
водства уборки и поддержа-
ния чистоты на предприя-
тиях пищевой промышлен-
ности Наркомснаба СССР.**